



JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 24. juni 2016
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Malene Dalgaard
Sagsnr.: 2016-0030-4548
Dok.: 2002594

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 625 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 23. maj 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

Søren Pind

/

Thomas Tordal-Mortensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 625 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for indholdet af voldtægtsbestemmelserne i den svenske straffelov (brottsbalken), herunder kravene til samtykke fra begge parter i en seksuel handling for at der ikke er tale om voldtægt, og de skridt, som den svenske lovgivere gennem ændring af straffelovens voldtægtsbestemmelser med virkning fra 1. april 2005 har taget for at sikre menneskers seksuelle integritet og selvbestemmelsesret?”

Svar:

1. Som anført i min foreløbige besvarelse af 16. juni 2016 af spørgsmålet har Justitsministeriet anmodet Udenrigsministeriet om gennem den danske ambassade i Sverige at indhente de fornødne oplysninger om den svenske retstilstand til brug for besvarelsen. Justitsministeriet har ligeledes den 10. juni 2016 til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 693 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg anmodet det svenske justitiedepartementet om en udtalelse om Sveriges erfaringer med samtykkebaseret lovgivning om voldtægt.

Justitsministeriet har nu modtaget de efterspurgte oplysninger.

2. Justitsministeriet kan på baggrund af oplysningerne fra Justitiedepartementet oplyse følgende om den svenske retstilstand:

Det svenske Justitiedepartementet understreger indledningsvist, at udgangspunktet for den svenske regulering af seksualforbrydelser er, at ethvert menneskes ønske om ikke at have samleje eller andet seksuelt forhold skal respekteres i enhver situation. Ligeledes har den svenske højesteret i flere afgørelser understreget, at manglende samtykke er grundlæggende ved vurderingen af, hvorvidt der er tale om voldtægt eller seksuel tvang.

Spørgsmålet om, hvorvidt selve strafbestemmelsen om voldtægt bør udformes ud fra en egentlig samtykkebaseret regulering har været vurderet flere gange.

I forbindelse med en reform af kapitlet om seksualforbrydelserne i den svenske straffelov, der blev gennemført i 2005, blev det afvist at indføre en samtykkebaseret strafbestemmelse om voldtægt, da der ikke fandtes at være tilstrækkelige grunde, der talte herfor. Som en af de vigtigste argumenter mod at indføre en sådan bestemmelse blev risikoen for yderligere fokusering på offeret under retssagen anført.

Reformen fra 2005 af kapitlet om seksualforbrydelserne i den svenske straffelov er siden blevet evalueret, og spørgsmålet om en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse blev på ny behandlet i den forbindelse. Som ved reformen i 2005 blev det vurderet, at fordelene ved at indføre en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse ikke ville opveje ulemperne forbundet hermed, og en sådan bestemmelse blev dermed ikke indført i den svenske straffelov.

I forlængelse af evalueringen af reformen fra 2005 blev voldtægtsbestemmelsen med virkning fra 1. juli 2013 dog ændret for yderligere at styrke og skærpe beskyttelsen af den seksuelle integritet og selvbestemmelsesret. Baggrunden for ændringen af bestemmelsen var, at flere tilfælde af seksuel udnyttelse skulle bedømmes som voldtægt. Ændringen indebærer, at begrebet ”utilbørlig udnytter, at personen [...] befinder sig i en hjælpeløs tilstand” blev ændret til ”utilbørlig udnytter, at personen [...] befinder sig i særlig udsat situation”. Endvidere er ”alvorlig rædsel” blevet indført i bestemmelsens opremsning af særlig sårbare situationer for at tydeliggøre, at selv situationer, hvor offeret forholder sig passiv under overgrebet er omfattet af voldtægtsbestemmelsen.

Voldtægt er reguleret i den svenske straffelovs kapitel 6, § 1, der har følgende ordlyd:

”6 kap. 1 §. Den som genom misshandel eller annars med våld eller genom hot om brottslig gärning tvingar en person till samlag eller till att företa eller tåla en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt till fängelse i lägst två och högst sex år.

Detsamma gäller den som med en person genomför ett samlag eller en sexuell handling som enligt första stycket är jämförlig med samlag genom att otillbörligt utnyttja att personen på grund av medvetlöshet, sömn, allvarlig rädsla, berusning eller annan drogpåverkan, sjukdom, kroppsskada eller psykisk störning eller annars med hänsyn till omständigheterna befinner sig i en särskilt utsatt situation.

Är ett brott som avses i första eller andra stycket med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som mindre grovt, döms för våldtäkt till fängelse i högst fyra år.

Är brott som avses i första eller andra stycket att anse som grovt, döms för grov våldtäkt till fängelse i lägst fyra och

högst tio år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas, om våldet eller hotet varit av särskilt allvarlig art eller om fler än en förgripit sig på offret eller på annat sätt deltagit i övergreppet eller om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.”

Sexualbrottskomitéen blev i 2014 på ny anmodet om at undersøge voldtægtsområdet. Undersøgelsen skal bl.a. omfatte spørgsmålet om indførelsen af en samtykkebaseret strafbestemmelse for voldtægt og et særskilt strafansvar for uagtsom voldtægt, og udvalget skal i den forbindelse undersøge erfaringer fra andre lande, der har indført en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse. Undersøgelsen omfatter endvidere en gennemgang af, hvordan politi, anklagemyndighed og domstolene håndterer voldtægtsager, en analyse af årsagerne til, at få anmeldelser om voldtægt fører til henholdsvis retsforfølgelse og domfældelse, og en vurdering af, hvordan retssystemet kan forbedre sit arbejde.

Sexualbrottskomitéen er endvidere blevet anmodet om at vurdere, om der er behov for at hæve straffen for de groveste seksualforbrydelser. Et andet vigtigt spørgsmål, som komitéen skal overveje er, om den strafferetlige beskyttelse mod visse seksuelle overgreb, der begås på internettet, er tilstrækkelig, og om alle ofre for voldtægt og andre alvorlige seksualforbrydelser tilbydes en tilstrækkelig professionel støtte – en advokat – tidligt i processen.

Komitéen skal afgives sin betænkning senest den 1. oktober 2016.